Οδήγος για διαζύγιο χωρίς σύγκρουση

Περιλαμβάνει:

-Συμφωνητικό Συναινετικού Διαζυγίου.
-Σχέδιο Κοινής Ανατροφής Παιδιών.
-Σχέδιο Εκκαθάρισης Κοινής Περιουσίας.

Με την αιγίδα του συλλόγου:

Συνεπιμέλεια
και οι δύο γονείς για το παιδί

Ιωάννης Παπαρρηγόπουλος

Οδήγος για διαζύγιο χωρίς σύγκρουση

Έκδοση Α’
Αθήνα 2014
ISBN: 978-960-93-6346-4

Ο σύλλογος για την γονεϊκή ισότητα και το παιδί Αττικής – σύλλογος Συνεπιμέλεια, υποδέχεται με μεγάλη χαρά τον «Οδηγό για Διαζύγιο Χωρίς Σύγκρουση». Ο σύλλογός μας επιζητεί την κοινή ανατροφή των παιδιών εξασφαλίζοντας για τα παιδιά ότι και οι δύο γονείς τους θα είναι ενεργοί στην καθημερινή ζωή τους είτε οι γονείς ζουν μαζί σαν ζευγάρι είτε όχι. Επιδιώκουμε να λυτρώσουμε τους γονείς από άγονες αντιπαραθέσεις και να διαδώσουμε τις καλές πρακτικές ανατροφής των παιδιών.

Ο Οδηγός για Διαζύγιο Χωρίς Σύγκρουση, είναι ένα πραγματικό εργαλείο επικοινωνίας, χρήσιμο στους γονείς και τα παιδιά, το οποίο συμβαδίζει απόλυτα με τους στόχους του συλλόγου μας. Γραμμένο από έναν άνθρωπο που αγωνίζεται χρόνια υπέρ του συναινετικού διαζυγίου και εναντίον της γονεϊκής αποξένωσης και του οποίου η κατάρτιση επί αυτών των θεμάτων είναι απολύτως αναγνωρισμένη.

Είναι λοιπόν για αυτούς τους λόγους αυτονόητο ότι ο σύλλογος μας στηρίζει θερμά αυτή την έκδοση και ελπίζει να βοηθήσει ουσιαστικά τους γονείς και τα παιδιά.

Για το Δ.Σ.
Χρήστος Αγγέλου

Συνεπιμέλεια
και οι δύο γονείς για το παιδί

Περιεχόμενα

Εισαγωγή ..... σελ. 2

Εστιάζοντας στην ουσία..... σελ. 3

Νομικό Πλαίσιο ..... σελ. 4

Εξασφαλίζοντας Αποτελεσματική Επικοινωνία ..... σελ. 5

Πώς Χρησιμοποιώ το Σχέδιο ..... σελ. 6

Έντυπο 0 - Οργανώνω τις σκέψεις μου ..... σελ. 8

Έντυπο 1 - Σχέδιο Κοινής Ανατροφής Παιδιών ..... σελ. 17

Έντυπο 2 - Σχέδιο Εκκαθάρισης Κοινής Περιουσίας..... σελ. 30

Έντυπο 3 - Συμφωνητικό Συναινετικού Διαζυγίου ..... σελ. 32

Μιλάμε .....σελ. 36

Για ένα εξελισσόμενο πρόγραμμα επικοινωνίας σελ.38

Επίλογος - “Breaking the Wall”.....σελ.45

Βιβλιογραφία σελ.46

Εισαγωγή

Πολλές φορές τα πράγματα στην ζωή μας δεν έρχονται όπως τα θέλουμε, αν και αρκετά κοινότυπη έκφραση, δεν παύει να περιγράφει την πραγματικότητα της ζωής. Παρόλα αυτά, ακόμα και όταν κάτι έχει διαφορετική κατάληξη από αυτό που αρχικά προσδοκούσαμε, είναι σε μεγάλο βαθμό στο χέρι μας το να μπορέσουμε να ελαχιστοποιήσουμε τις αρνητικές συνέπειες για εμάς και τους γύρω μας.

Έτσι λοιπόν και στον γάμο. Μπορεί τελικά να μην εξελίχθηκε όπως τον θέλαμε, αλλά δεν πρέπει η πίκρα και η απογοήτευση να μας αφήσουν να δημιουργήσουμε επώδυνες συνέπειες σε άλλους που δεν φταίνε και κυρίως στα παιδιά μας.

Ειδικά για τα παιδιά λοιπόν ενός γάμου με ατυχή εξέλιξη έχει δημιουργηθεί αυτό το εγχειρίδιο που κρατάτε στα χέρια σας.

Αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο διαλόγου, που έχει λάβει υπόψη την εμπειρία άλλων χωρών και είναι προσαρμοσμένο στις Ελληνικές συνθήκες. Θα σας βοηθήσει με ψυχραιμία, να οργανώσετε την ζωή σας μετά το διαζύγιο προφυλάσσοντας τα παιδιά, αλλά και τους εαυτούς σας από αχρείαστες εντάσεις και πάθη.

Ακόμα και αν είστε δύσπιστοι για το αν ένα τέτοιο εγχειρίδιο μπορεί να σας βοηθήσει σας προτείνουμε, σε κάθε περίπτωση, να κάνετε μια προσπάθεια. Αν μη τι άλλο το αξίζετε

Εστιάζοντας στην ουσία

Με την συμπλήρωση των εντύπων που περιέχονται σε αυτό το βιβλίο, έχουμε ουσιαστικά έναν «οδικό χάρτη» που μας κάνει να διώχνουμε το στρες , τις εντάσεις και τις αλληλοκατηγορίες και να εστιάζουμε στην ουσία, που είναι η δημιουργία του καταλληλότερου πλαισίου για την ανατροφή του παιδιού.

Ουσιαστικά δηλαδή οδηγούμε τις σκέψεις μας στο να βρούνε λύσεις για το μέλλον, και απελευθερωνόμαστε από το παρελθόν. Άλλωστε αυτό που πρέπει να συνειδητοποιήσουμε είναι ότι το συζυγικό ζεύγος χωρίζει και όχι το γονικό. Η αρχή του αδιάσπαστου του γονικού ζεύγους είναι αρχή του ευρωπαϊκού δικαιίου και κατάκτηση του πολιτισμού μας. Άρα αποτελεί υποχρέωση μας να επιτελέσουμε τον ρόλο μας ως γονείς με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και να προστατέψουμε την οικογένεια που έχουμε. Γιατί η οικογένεια που έχουμε, διατηρείται και μετά το διαζύγιο των γονιών.

Παράλληλα με αυτό τον τρόπο ο κάθε γονέας φροντίζει και το προσωπικό του μέλλον και την δική του ζωή. Με την διαδικασία αυτή περιορίζουμε τις άσκοπες συζητήσεις γιατί ξέρουμε που συμφωνούμε και που διαφωνούμε εστιάζοντας σε μια ουσιαστική συζήτηση και όχι σε ατέλειωτες και ατελέσφορες αντεγκλήσεις. Τέλος πετυχαίνουμε λύσεις που συμφωνούνται και δεν επιβάλλονται. Για τον λόγο αυτό είναι οι λύσεις που έχουν τις μεγαλύτερες πιθανότητες να τηρηθούν. Με αυτό τον τρόπο ακόμα και αν χρειαστεί να καταφύγουμε σε τρίτο ρυθμιστή (π.χ. δικαστή), διευκολύνουμε ουσιαστικά το έργο του αφού έχουμε καταγράψει τις επιθυμίες μας αλλά και τα σημεία τριβής που πιθανόν υπάρχουν.

Βέβαια δεν πρέπει να αγνοούμε και τον οικονομικό παράγοντα καθώς ξοδεύουμε λίγα και στοχευμένα χρήματα και όχι πολλά σε αδιέξοδες διαδικασίες.

Οι στόχοι μας:

• Να πάρουμε την ζωή μας στα χέρια μας και όχι να την αφήσουμε εξ ολοκλήρου σε κάποιον τρίτο (νομικό, ψυχολόγο, κοινωνικό λειτουργό κλπ).

• Να συνεργαστούμε μέσα από έναν οικογενειακό διάλογο, όπου όλα τα μέλη της οικογένειας συζητούν και αποφασίζουν οι γονείς.

Η Ιστορία του συναινετικού διαζυγίου

Πρίν τη μεταρρύθμιση του οικογενειακού δικαίου το 1983 η έκδοση διαζυγίου ήταν δυσχερής. Με τον νόμο 1329 / 1983 για πρώτη φορά εισήχθη το συναινετικό διαζύγιο. Αρχικά χρειαζόταν να έχει διαρκέσει ο γάμος τουλάχιστον ένα έτος και να γίνουν δύο συζητήσεις με απόσταση τουλάχιστον έξι μηνών έως δύο έτη μεταξύ τους. Για τα θέματα της επιμέλειας και επικοινωνίας των παιδιών εκτός από την συμφωνία των γονέων που υποβαλόταν με την αίτηση διαζυγίου έρεπε να να γίνει άλλη δίκη και να εκδοθεί δικαστική απόφαση.

Για πρώτη φορά το 2010 παρουσίασε ο Ιωάννης Παπαρρηγόπουλος το «σύμφωνο κοινής επιμέλειας» το οποίο υιοθέτηση ο Συνήγορος του Παιδιού και στην συνέχεια με αίτησή του αναρτήθηκε στην τράπεζα νομικών πληροφοριών Ισοκράτης του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, σαν υπόδειγμα, όπου είναι μέχρι σήμερα αναρτημένο.

Με το άρθρο 3 παρ. 2 νόμου 4055/2012 η διαδικασία του συναινετικού διαζυγίου άλλαξε για όλα τα διαζύγια και πλέον εκδίδεται σε μία συζήτηση και όχι σε δύο όπως ήταν παλιότερα, υπογράφονται δύο συμφωνητικά από τους γονείς για την λύση του γάμου και την επιμέλεια και επικοινωνία με τα παιδιά και από τον δικηγόρο και – κυρίως – οι συμφωνίες που επικυρώνονται από το δικαστήριο είναι νομικά δεσμευτικές αφού είναι τίτλος εκτελεστός.

Μάλιστα με νεότερες απόφάσεις, τα Δικαστήρια αποθαρρύνουν τις μονομερείς αλλαγές των συμφωνημένων (π. χ. η απόφαση Μ. Πρ. Αθηνών 2142/2014 (ασφαλιστικά μέτρα), ακόμα και αν αυτές προέρχονται από την πλευρά της μητέρας, που παραδοσιακά ευνοείται.

Στην ίδια κατεύθυνση, με τον σημερινό οδηγό, προσπαθούμε να εισάγουμε την αρχή του ευρωπαϊκού δικαίου του αδιάσπαστου του γονικού ζεύγους. **Χωρίζουν οι σύζυγοι σαν ζευγάρι αλλά μένουνε πάντα γονείς.** Έτσι με τον οδηγό αυτόν, τους διευκολύνουμε να συνεργαστούν και να συμφωνήσουν για την ανατροφή των παιδιών. Τους προσφέρουμε τα εργαλεία συνεννόησης.

Αναμένουμε από τις κρατικές αρχές να καταστήσουν υποχρεωτική την χρήση των εργαλείων και τελικά να σταθμίζεται από τον εφαρμοστή του δικαίου δηλαδή τον δικαστή, η τυχόν έλλειψη συνεργασίας κάποιου από τους γονείς. Τελικά, μπρος στις τόσες διατάξεις και ρυθμίσεις, η καλύτερη νομοθεσία δείχνει να είναι αυτή της Ουγγαρίας, που προβλέπει απλά:

“Οι γονείς έχουν υποχρέωση να συμφωνήσουν”.

Ας τους εκπαιδεύσουμε...

Ναί! *το σύμφωνο κοινής επιμέλειας γίνεται δεκτό από το Δικαστήριο!.*

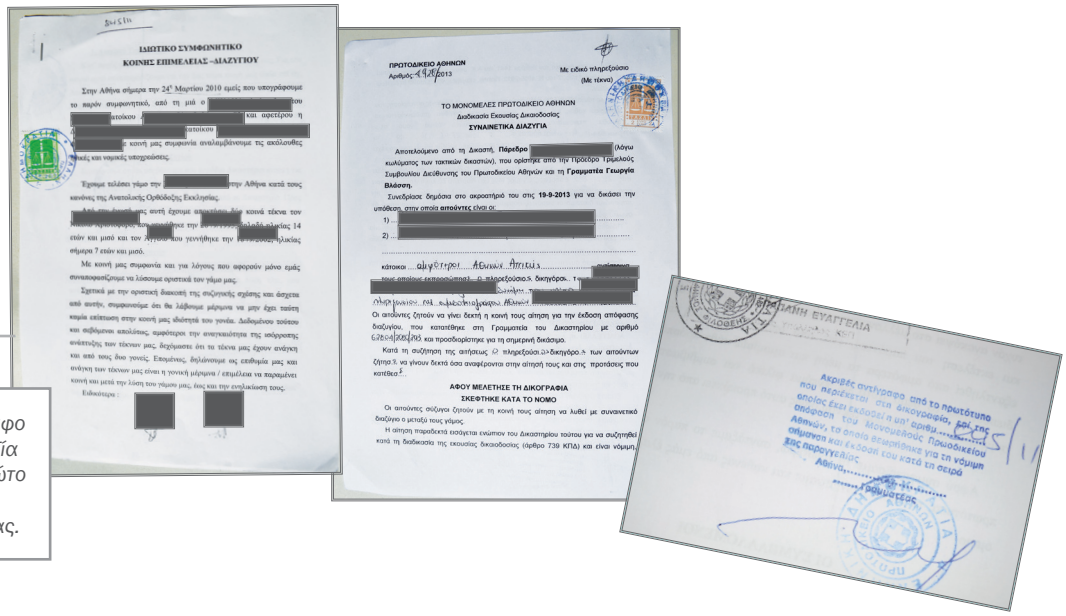

ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΟ
ΚΟΙΝΗΣ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ –ΔΙΑΖΥΓΙΟΥ

ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Αριθμός 4/9/2013

Με ειδικό πληρεξούσιο
(Με τέκνα)

ΤΟ ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Διαδικασία Εκουσίας Δικαιοδοσίας
ΣΥΝΑΙΝΕΤΙΚΑ ΔΙΑΖΥΓΙΑ

ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ
ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΚΑΤΑ ΤΟ ΝΟΜΟ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Αυτό το έγγραφο έχει ιστορική αξία γιατί είναι το πρώτο συμφωνητικό κοινής επιμέλειας.

Νομικό Πλαίσιο

Αν και δεν είναι ευρέως γνωστό, υπάρχει το νομικό πλαίσιο στο ελληνικό δίκαιο για το **συναινετικό διαζύγιο με κοινή ανατροφή των τέκνων**, το οποίο βοηθάει το ζευγάρι να φτάσει στην λύση του γάμου, χωρίς περιττές ταλαιπωρίες και εντάσεις.

ΑΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ: Άρθρο 1441
Συναινετικό διαζύγιο

«Οι σύζυγοι μπορούν με έγγραφη συμφωνία (σημ. έντυπο 3 στο βιβλίο που κρατάτε) να λύσουν το γάμο τους, εφόσον έχει διαρκέσει τουλάχιστον έξι μήνες πριν από την κατάρτιση της. Η συμφωνία αυτή υπογράφεται από τα συμβαλλόμενα μέρη και από τους πληρεξουσίους δικηγόρους τους ή μόνον από τους τελευταίους, εφόσον είναι εφοδιασμένοι με ειδικό πληρεξούσιο, το οποίο πρέπει να έχει δοθεί μέσα στον τελευταίο μήνα πριν από την υπογραφή του συμφωνητικού. Αν υπάρχουν ανήλικα τέκνα, για να λυθεί ο γάμος πρέπει η ανωτέρω συμφωνία να συνοδεύεται με άλλη έγγραφη συμφωνία των συζύγων (σημ. έντυπο 1) που να ρυθμίζει την επιμέλεια των τέκνων και την επικοινωνία με αυτά, η οποία ισχύει ώσπου να εκδοθεί η απόφαση για το θέμα αυτό σύμφωνα με το άρθρο 1513. Η κατά τα ανωτέρω έγγραφη συμφωνία, καθώς και το έγγραφο συμφωνητικό που αφορά την επιμέλεια και την επικοινωνία των ανήλικων τέκνων ή τη διατροφή αυτών, εφόσον έχει συμφωνηθεί, υποβάλλονται μαζί με τα ειδικά πληρεξούσια, όταν απαιτείται, στο αρμόδιο μονομελές πρωτοδικείο, το οποίο με απόφαση του, που εκδίδεται κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, επικυρώνει τις συμφωνίες και κηρύσσει τη λύση του γάμου, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις. Η απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου που αφορά την επιμέλεια, επικοινωνία και διατροφή των ανήλικων τέκνων αποτελεί εκτελεστό τίτλο.»

Εξασφαλίζοντας Αποτελεσματική Επικοινωνία

Για να καταλήξουμε σε συμφωνία πρέπει τα μέλη της οικογένειας να μιλάμε μεταξύ μας, πράγμα που δεν είναι πάντα εύκολο.

Σκέψου:

"Εγώ έχω όλο τον καιρό για να δουλέψω πάνω στα συναισθήματά μου. Εδώ όμως πρόκειται για τα συναισθήματα των παιδιών μας".

Μπορεί να τρέφω τα χειρότερα συναισθήματα για τον πρώην σύντροφο. Το ίδιο μπορεί να κάνει και ο άλλος. Αυτό όμως δεν θα με εμποδίσει από το να λειτουργήσω θετικά για τα παιδιά και να συμφωνήσω σε ένα σχέδιο που θα δουλέψει στην πράξη για ν' αποφύγω τις διαφωνίες και να κάνω τη ζωή των παιδιών μας ευκολότερη.

Θυμάμαι πάντα ότι το σχέδιο **αφορά τα παιδιά μας** και την ευτυχία τους.

Πως μιλάω στα παιδιά:

- Τα παιδιά ήδη ξέρουν.
- Τους μιλάω για το χωρισμό και τις αλλαγές που έρχονται.
- Τα καθησυχάζω ότι ο χωρισμός δεν αλλάζει το γεγονός ότι τα αγαπάμε και ότι θα συνεχίσουμε να είμαστε οι γονείς τους.
- Δεν κατακρίνω ή κατηγορώ τον άλλο γονιό.
- Πάντα κρατάω τις υποσχέσεις μου προς το παιδί. Είναι σημαντικό για αυτό, να μπορεί να βασίζεται πάνω μου.
- Βεβαιώνω το παιδί ότι δεν φταίει αυτό για τον χωρισμό.

Πως μιλάω με την/τον πρώην σύντροφο:

- Προσπαθώ ν' αποφύγω την διαφωνία και να μη κατακρίνω τον πρώην σύντροφο.
- Δείχνουμε ενωμένοι απέναντι στα παιδιά και τα καθησυχάζουμε λέγοντας ότι και οι δύο θέλουμε το καλύτερο γι' αυτά.
- Δεν ζητάω πράγματα που δεν γίνονται.
- Πάντα επιδιώκω ένα συμβιβασμό.
- Επικοινωνώ κατευθείαν με τον πρώην σύντροφο, δεν στέλνω μηνύματα μέσω των παιδιών.
- Όταν καταλήξω σε μια συμφωνία με τον πρώην σύντροφο την τηρώ.
- Αναγνωρίζω ότι οι συνθήκες μπορούν ν' αλλάξουν στο μέλλον.

Πώς Χρησιμοποιώ τον Οδηγό.

• Ξεκινάω και συμπληρώνω το έντυπο 0. Με αυτό σκέφτομαι το τι πραγματικά θέλω. Αξιολογώ την κατάσταση και απαντώ τα ερωτήματα που θα συναντήσω μετά το διαζύγιο.

• Προσκαλώ να κάνει το ίδιο και ο άλλος γονιός. Εντοπίζουμε έτσι τα σημεία που διαφωνούμε και συμφωνούμε.

• Συζητάμε και με τα παιδιά, λαμβάνουμε υπόψη μας την γνώμη τους και αποφασίζουμε με βάση το παρόν σχέδιο για την συνέχεια.

Δύο είναι τα πιθανά ενδεχόμενα:

(α) Συμφωνούν οι δύο γονείς.
Συμπληρώνουμε μαζί το έντυπο 1, 2, 3, τα υπογράφει και ο/οι Δικηγόρος/οι και τα υποβάλει/ουν στο Δικαστήριο για έγκριση με την έκδοση συναινετικού διαζυγίου. Έτσι τα σχέδια και οι συμφωνίες αποκτούν το κύρος δικαστικής απόφασης.

(β) Δεν συμφωνούν οι γονείς.
Το συμπληρώνω μόνος τα υποβάλλω σαν πρόταση προς τον άλλο γονιό, σε κάθε αρχή και δικαιοδοτικό όργανο.
Όταν χρειαστεί ν' αντιδικήσουμε, θα το κάνουμε μόνο για τα συγκεκριμένα σημεία διαφωνίας και δεν θα εξακοντίζουμε ο ένας στον άλλο αλληλοκατηγορίες και παρελθοντολογία.

Ξεκινώντας Ένα Νέο Μέλλον

Αυτό το έντυπο το συμπληρώνουν οι δύο γονείς χωριστά και ξεκαθαρίζουν τις σκέψεις τους για την ανατροφή των παιδιών τους. Καλούνται να απαντήσουν σε ερωτήματα τα οποία συνήθως αντιμετωπίζουν οι γονείς στην νέα κατάσταση που διαμορφώνεται και σε κάθε άλλο ερώτημα που γεννιέται ειδικά για την δική τους οικογένεια.

Πρώτα Το Παιδί!

Έχω πάντα στο νου μου το πόσο ευαίσθητα και ανασφαλή νοιώθουν τα παιδιά όταν έρχονται αντιμέτωπα με τον χωρισμό των γονέων τους.

Με τη διαδικασία αυτή παραμερίζω τις διαφορές και επιδιώκω τη συμφωνία ώστε η ισορροπία και η συνέχεια στη καθημερινή ζωή των παιδιών να εξαλείψει τις ανησυχίες και τους φόβους τους που γεννιούνται δικαιολογημένα μπροστά στην αλλαγή που συμβαίνει στη ζωή τους.

Φροντίζω ώστε:

- Ν' αποφεύγονται οι περιττές αλλαγές που δημιουργούν ανασφάλεια στην καθημερινή ρουτίνα των παιδιών.
- Όταν δεν μπορούν ν' αποφευχθούν οι αλλαγές, τις εξηγώ στα παιδιά για να καταλάβουν το τι συμβαίνει και το γιατί συμβαίνει.
- Καλούμε τα παιδιά να μας πουν την γνώμη τους για τις αποφάσεις που αφορούν τη ζωή τους.
- Δεν φορτώνω στα παιδιά το βάρος της λήψης απόφασης.
- Προσέχω ιδιαίτερα το πώς θα παρουσιάσω στα παιδιά τον τυχόν νέο σύντροφο, δικό μου ή του άλλου γονιού.

Οργανώνω τις Σκέψεις μου

ΕΓΩ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Ονόματα και ηλικίες παιδιών

Πρόσωπα του στενού περιβάλλοντος που πρέπει να περιληφθούν στο σχέδιο (παππούδες, θείοι, νονοί κλπ)

Σε ποια γεωγραφική περιοχή θα μένουν τα παιδιά; Ποιά χρονική περίοδο; Σε ένα ή σε περισσότερα σπίτια.

Πόσο καιρό θα περνάνε με τον κάθε γονιό τους;

Πως θα περνάω καλύτερα αυτό τον καιρό με τα παιδιά;

Εάν από πλευράς μου δεν μπορώ να είμαι με τα παιδιά κατά τον χρόνο που συμφωνήθηκε, πώς θα ενημερώσω και θα το εξηγήσω στα παιδιά.

Εάν από την πλευρά των παιδιών πρέπει να μην είναι μαζί μου τη χρονική περίοδο που έχει συμφωνηθεί πως θα το διαχειριστώ;

Θα διανυκτερεύουν τα παιδιά στα σπίτια και των δύο γονιών;

Θα επικοινωνούν τα παιδιά με τον άλλο γονιό με τεχνολογικά μέσα (e-mail, τηλέφωνο, κινητό τηλέφωνο, skype, κλπ);

Υπάρχουν κανόνες που πρέπει να συμφωνήσουμε για τα παιδιά; (π.χ. τι ώρα πάνε για ύπνο, κάπνισμα μπροστά τους, υγιεινή διατροφή, κλπ)

Ποια άλλα πρόσωπα είναι κατάλληλα για να προσέχουν το παιδί; (π.χ. παππούδες, συγγενείς, γείτονες, προσωπικό, κλπ)

Πως θα συστήσω στο παιδί τυχόν νέο σύντροφό μου;

Πως θα χειριστώ τυχόν άρνηση από τον πρώην σύντροφό μου είτε από το παιδί ν' αποδεχθεί το νέο σύντροφό μου;

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Πως θ' ανακοινώσω στο σχολείο τον χωρισμό;

Πως θα παίρνω τους σχολικούς ελέγχους και ενημέρωση για την πρόοδο των παιδιών;

Πως θα ενημερώνομαι για τα νέα του σχολείου και τις σχολικές εκδηλώσεις; Θα γραφτώ στον σύλλογο γονέων και κηδεμόνων;

Θα πηγαίνω μαζί με τον άλλο γονιό ή χωριστά στις σχολικές συγκεντρώσεις, τις σχολικές γιορτές, και λοιπές εκδηλώσεις;

Πως θ' αποφασίσουμε για το σχολείο στο οποίο τα παιδιά θα εγγραφούν, για τις σχολικές επιλογές και για τον επαγγελματικό προσανατολισμό τους;

Σε περίπτωση που θελήσει το σχολείο να επικοινωνήσει με τους γονείς ή σε επείγουσα περίπτωση, ποιος ή ποιοι θα ενημερώνεται/ονται από το σχολείο;

Ποιόν θα δηλώσουμε στο σχολείο για να παίρνει τα παιδιά και ποιες μέρες;

Ποιος γονιός θα δώσει συγκατάθεση για να συμμετέχουν τα παιδιά σε σχολικές εκδρομές;

ΓΙΟΡΤΕΣ ΚΑΙ ΑΡΓΙΕΣ

Πως θα ρυθμίσουμε τη φροντίδα των παιδιών κατά τις σχολικές διακοπές και τις αργίες;

Κατά τη διάρκεια των διακοπών και αργιών θα περνάνε τα παιδιά χρόνο με άλλα πρόσωπα όπως παππούδες και συγγενείς;

Μπορεί κάποιος άπο μας να πάρει τα παιδιά στο εξωτερικό;

Ποιος θα καλύψει τις δαπάνες των διακοπών των παιδιών;

Ειδικότερες συμφωνίες για τις σχολικές αργίες και εθνικές εορτές;

Ειδικότερες συμφωνίες για τη γιορτή των παιδιών και τα γενέθλιά τους;

Θα ζητήσουμε από τα παιδιά τη γνώμη τους πριν συμφωνήσουμε;

ΥΓΕΙΑ

Εάν παρακολουθεί τα παιδιά παιδίατρος, θα του ανακοινώσω το χωρισμό;

Ποιος θ' αναλάβει την ευθύνη της τακτικής ιατρικής παρακολούθησης των παιδιών;

Σε περίπτωση ανάγκης από θέματα υγείας, ποιόν θα καλέσω για να με βοηθήσει με την φροντίδα των παιδιών;

Ποιος θα δώσει τη συναίνεσή του αν αυτή απαιτηθεί στον γιατρό ή το νοσοκομείο για ιατρικά θέματα;

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Πόσο κοστίζει η ανατροφή των παιδιών;

Πλήρωνα μέχρι τώρα σταθερά κάποιο ποσό κατά μήνα;

Ποιος θα πληρώνει τα ρούχα και τα παπούτσια των παιδιών;

Ποιος θα πληρώνει το ποδήλατο, τον προσωπικό υπολογιστή, τα παιχνίδια των παιδιών;

Ποιος θα πληρώνει την εκπαίδευση των παιδιών;

Ποιος θα πληρώνει την υγεία των παιδιών;

ΑΛΛΑΓΕΣ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ

Θα κανονίσουμε ορισμένη διάρκεια των συμφωνιών ή θα την αφήσουμε αόριστη και θα τροποποιηθούν όταν προκύψει η σχετική ανάγκη;

Θ' αναμείξουμε τα παιδιά στις σχετικές συζητήσεις για να μας πουν τη γνώμη τους ανάλογα με την ηλικία τους;

Θα καλέσουμε τα παιδιά να υπογράψουν το συμφωνητικό που θα συντάξουν εάν αυτά είναι αρκετά μεγάλα;

Άλλες παρατηρήσεις/σκέψεις.

Λίγα λόγια για το Σχέδιο Κοινής Ανατροφής Παιδιών

Ίσως το πιο κομβικό έντυπο που καλείστε να συμπληρώσετε, αφού έχετε ήδη ιεραρχήσει τις σκέψεις σας.

Πάντα βάζοντας μπροστά το παιδί, συμπληρώνουμε αυτό το έντυπο με υπευθυνότητα και θετική αυτοδέσμευση.

Κοιτάμε τι πραγματικά μπορούμε να κάνουμε και όχι τι θα θέλαμε να κάνουμε. Αν για παράδειγμα λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων δεν μπορώ να έχω το παιδί μου μαζί μου όσες μέρες διακοπές μου αναλογούν, είναι καλύτερα να το λαμβάνω υπόψη, παρά να ζητάω κάτι το οποίο δεν μπορώ να υποστηρίξω και το οποίο δημιουργεί προβλήματα όχι μόνο στον άλλο γονέα, αλλά και στο παιδί.

Επίσης είναι αυτονόητο ότι λαμβάνουμε υπόψη και της ανάγκες και τις επιθυμίες του άλλου γονέα ώστε να αποφεύγονται περιττές συγκρούσεις.

Σε θέματα εκπαίδευσης, σχολικών και εξωσχολικών δραστηριοτήτων κλπ, κοιτάμε πάντα πρώτα το τι είναι καλύτερο για το παιδί (π.χ. ποιότητα σπουδών) και όχι τι είναι καλύτερο για εμάς. Αν έχουμε διαφωνία, προσπαθούμε να τεκμηριώσουμε την άποψη μας με δεδομένα και όχι με εντάσεις.

Αν οι προσωπικές μας συνθήκες έχουν αλλάξει και δεν μπορούμε να υποστηρίξουμε άλλο το σχέδιο, ζητάμε από τον άλλο γονέα, να βοηθήσει στην εκπόνηση ενός νέου σχεδίου προσαρμοσμένου στις νέες συνθήκες.

Τέλος αντιλαμβανόμαστε θετικά ότι αυτό το σχέδιο μας βοηθάει να επιτελέσουμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο το γονεϊκό μας καθήκον, είναι μια διαδικασία οργάνωσης του ρόλου μας πάνω στο οποίο μπορούμε να θεμελιώσουμε την καλύτερη δυνατή διαπαιδαγώγηση για τα παιδιά μας.

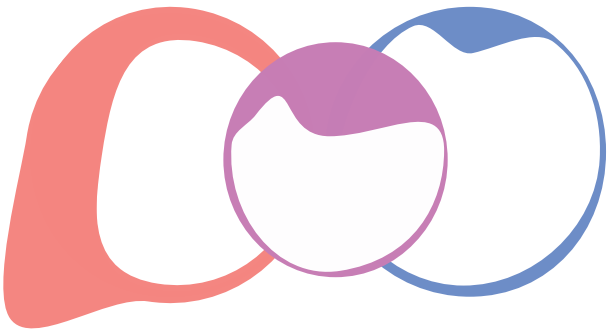

Έντυπο 1

ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΗΣ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ

Του:
κατοίκου:

Και

Της:
κατοίκου:

ΤΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΕΚΠΟΝΗΘΗΚΕ

- ☐ με συμφωνία των συμβαλλομένων μερών
- ☐ από τον (όνομα διαδίκου)
- ☐ από το Δικαστήριο

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΕΙΝΑΙ

- ☐ τελικό σχέδιο επικυρωμένο από το Δικαστήριο
- ☐ προσωρινό σχέδιο διάρκειας
- ☐ τροποποίηση προϋφιστάμενου σχεδίου

Ι. ΓΟΝΕΙΣ

Μητέρα όνομα:
επώνυμο:
πατρώνυμο:
Διεύθυνση:
Τηλέφωνο:
Κινητό:
E-Mail:

Πατέρας όνομα:
επώνυμο:
πατρώνυμο:
Διεύθυνση:
Τηλέφωνο:
Κινητό:
E-Mail:

ΙΙ. ΠΑΙΔΙΑ

Το σχέδιο αυτό αφορά τα κοινά τέκνα των συμβαλλομένων μερών.

	(ημ. γέννησης)	/ /
	(ημ. γέννησης)	/ /
	(ημ. γέννησης)	/ /
	(ημ. γέννησης)	/ /
	(ημ. γέννησης)	/ /

III. ΤΟΠΟΣ

Ως κατοικία του /ων παιδιού/ ών ορίζεται _____ (Γεωγραφικός προσδιορισμός). Μέσα στον ως άνω τόπο κατοικίας του/ ων παιδιού/ ών, το/α παιδί/ ά θα διαμένει/ουν κατά το πρόγραμμα που κατωτέρω συμφωνείται:

☐ στο σπίτι της μητέρας και στο σπίτι του πατέρα.

☐ στο σπίτι επί της οδού _____ στο οποίο θα εναλλάσσονται οι γονείς (λύση τύπου φωλίτσας) και θα φροντίζει τα παιδιά ένας γονέας ενώ ο άλλος θ' αποχωρεί για να διαμείνει αλλού αυτή τη χρονική περίοδο.

Η Ελλάδα είναι η χώρα της κατοικίας του παιδιού /ών.

Το παρόν σχέδιο συνιστά συμφωνία των γονέων κατά την έννοια του άρθρου 1513 ΑΚ και 681Β ΚΠολ.Δικ. καθώς και κατά τις διεθνείς συμβάσεις προστασίας του παιδιού και θα χρησιμοποιηθεί σε κάθε αρχή ιδίως δε στο Δικαστήριο του συναινετικού διαζυγίου για να περιβληθεί τον τύπο της δικαστικής απόφασης.

IV. ΓΟΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ/ ΩΝ ΠΑΙΔΙΟΥ /ΩΝ

1. ΓΟΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ (επιλέγετε σχετικά)

☐ ΚΟΙΝΗ ΓΟΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Συμφωνείται ότι είναι προς το συμφέρον του/ ων παιδιού /ών ότι οι γονείς από κοινού θα λαμβάνουν όλες τις κύριες αποφάσεις που αφορούν την ευημερία του παιδιού /ών. Ενδεικτικά, τις αποφάσεις για την εκπαίδευση, υγεία και άλλες αποφάσεις που αφορούν την ανατροφή του παιδιού/ ών.

☐ ΚΟΙΝΗ ΓΟΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΜΕ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Συμφωνείται ότι είναι προς το συμφέρον του παιδιού /ών ότι οι γονείς θα προσπαθούν να λαμβάνουν από κοινού όλες τις κύριες αποφάσεις που αφορούν την ευημερία του παιδιού/ών. Εαν δεν τα καταφέρουν, συμφωνούν να κατανείμουν την λήψη αποφάσεων ως ακολούθως:

Εκπαίδευση	☐ Μητέρα	☐ Πατέρας
Μη επείγουσα φροντίδα υγείας	☐ Μητέρα	☐ Πατέρας
_____	☐ Μητέρα	☐ Πατέρας
_____	☐ Μητέρα	☐ Πατέρας
_____	☐ Μητέρα	☐ Πατέρας
_____	☐ Μητέρα	☐ Πατέρας

☐ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΓΟΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Συμφωνείται ότι είναι προς το συμφέρον του παιδιού /ών ότι ο ☐ Πατέρας η ☐ Μητέρα να λαμβάνει μόνος / μόνη όλες τις κύριες αποφάσεις που αφορούν την ευημερία του παιδιού / ών.

2. ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Εκτός εάν άλλως ορίζεται στο παρόν σχέδιο, κάθε γονιός θα λαμβάνει τις αποφάσεις που αφορούν την καθημερινή φροντίδα και επίβλεψη κάθε παιδιού για όσο χρόνο το παιδί είναι με τον γονιό αυτό. Ανεξάρτητα από την ανάθεση της εξουσίας λήψης αποφάσεων με το παρόν, κάθε γονιός μπορεί να λάβει επείγουσες αποφάσεις που αφορούν την υγεία, την ασφάλεια, του /ων παιδιού / ών όταν το παιδί μένει με αυτό το γονιό. Ο γονέας που λαμβάνει μια επείγουσα απόφαση πρέπει να γνωρίσει την απόφαση με τον άλλο γονιό όσο το δυνατόν νωρίτερα.

3. ΕΞΩΣΧΟΛΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ/ΩΝ.

☐ Κάθε γονιός μπορεί να εγγράψει το παιδί και να του επιτρέψει να συμμετάσχει σε δραστηριότητες της επιλογής του παιδιού/ών.

☐ Οι γονείς πρέπει να συμφωνούν μεταξύ τους σε όλες τις εξωσχολικές δραστηριότητες.

☐ Ο γονιός που έχει το παιδί πρέπει να το μεταφέρει προς και από την συμφωνημένη εξωσχολική δραστηριότητα, να του παρέχει τον αναγκαίο εξοπλισμό που αυτός έχει.

Οι δαπάνες για τις εξωσχολικές δραστηριότητες θα πρέπει να πληρώνονται από τη Μητέρα ____ % και τον Πατέρα ____ %

Οι στολές και ο εξοπλισμός δραστηριότητες θα πρέπει να πληρώνονται από τη Μητέρα ____ % και τον Πατέρα ____ %

Άλλο: _____

V. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Κάθε γονιός δικαιούται άμεσης πρόσβασης στα ιατρικά και σχολικά αρχεία και πληροφόρησης που αφορά το/ α παιδί /ά. Κάθε γονιός μπορεί να συμβουλεύεται μόνος του τον κάθε επαγγελματία που εμπλέκεται με το/ α παιδί / ά. Οι γονείς πρέπει να συνεργάζονται μεταξύ τους στο να μοιράζονται πληροφόρηση σχετική με την υγεία, εκπαίδευση και ευημερία του /ων παιδιού / ών και θα πρέπει να υπογράψουν κάθε αναγκαίο έγγραφο που επιτρέπει και στους δύο γονείς να έχουν πρόσβαση στα προμνησθέντα αρχεία.

Και οι δύο γονείς έχουν ίση και ανεξάρτητη εξουσία να ενημερώνονται για την εκπαιδευτική, συναισθηματική και κοινωνική πρόοδο του/των παιδιού/ων.

Και οι δύο γονείς θα είναι στον κατάλογο των προσώπων που θα ειδοποιηθούν σε περίπτωση ανάγκης για το παιδί.

Κάθε γονιός έχει την υποχρέωση να δίνει στον άλλο γονιό την διεύθυνση της κατοικίας του και τα στοιχεία της επικοινωνίας του καθώς και μαίηλ και τηλεφωνικό αριθμό σταθερού και κινητού τηλεφώνου. Κάθε γονιός θα ενημερώνει εγγράφως το δικαστήριο μέσα σε μία εβδομάδα για κάθε αλλαγή.

Άλλο:

VI. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

1. ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Εάν χρειαστεί, έως την __/__/__ κάθε έτους, και οι δύο γονείς θα λάβουν ένα αντίγραφο του ημερολογίου προγράμματος του σχολείου για το επόμενο σχολικό έτος. Οι γονείς οφείλουν να συζητήσουν τα ημερολόγια προγράμματα και την χρονική κατανομή της φροντίδας του/ων παιδιού / ων ώστε να επιλυθούν κάθε διαφορές ή ερωτήματα.

Οι γονείς πρέπει ν' ακολουθούν το σχολικό πρόγραμμα του (επιλέξτε ένα)

- ☐ πιο μεγάλου παιδιού.
- ☐ πιο μικρού παιδιού.
- ☐ του Σχολείου
- ☐ της Χώρας

2. ΔΙΑΚΟΠΕΣ

Καθορίζοντας τις σχολικές διακοπές, η αντίστοιχη περίοδος ξεκινάει από τα τέλος της τελευταίας προγραμματισμένης σχολικής μέρας πριν τις διακοπές και θα τελειώνει την πρώτη σχολική μέρα μετά τις σχολικές διακοπές.

3. ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

☐ Ένας γονέας που ζητάει αλλαγή προγράμματος θα το ζητήσει όσο το δυνατόν νωρίτερα αλλά σε κάθε περίπτωση τουλάχιστον ____ ημέρες πριν την αλλαγή.

☐ Ένα γονέας που ζητάει μια αλλαγή προγράμματος θα είναι υπεύθυνος για την επιπλέον φροντίδα και τα έξοδα που θα προκύψουν από την αλλαγή.

☐ Άλλο:

VII. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΧΡΟΝΟΥ

1. ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το ακόλουθο πρόγραμμα αρχίζει την / / με την Μητέρα τον Πατέρα και συνεχίζει ως εξής:

Α. Το παιδί θα περνάει με την Μητέρα τις ακόλουθες μέρες και ώρες:
Σαββατοκύριακα ☐ Κάθε ☐ Κάθε δεύτερο ☐ Άλλο
Από τις έως (ώρες).

Καθημερινές: Ορίστε Μέρες
Από τις έως (ώρες).
Άλλο

Β. Το παιδί θα περνάει με τον Πατέρα τις ακόλουθες μέρες και ώρες:
Σαββατοκύριακα ☐ Κάθε ☐ Κάθε δεύτερο ☐ Άλλο
Από τις έως (ώρες).

Καθημερινές: Ορίστε Μέρες
Από τις έως (ώρες).
Άλλο

2. ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

☐ Κατά τις διακοπές εφαρμόζεται η ίδια κατανομή του χρόνου όπως ανωτέρω.
☐ Κατά τις διακοπές εφαρμόζεται ότι κάθε φορά συμφωνήσουν οι γονείς.
☐ Το πιο κάτω ειδικό πρόγραμμα των διακοπών θα κατισχύει του κανονικού καθημερινού προγράμματος. (Σημειώνουμε στο κενό τη λέξη Πατέρας ή Μητέρα για να φαίνεται με ποιόν θα είναι το παιδί το αντίστοιχο διάστημα. Προβλέπουμε ώρα έναρξης και λήξης. Σε περίπτωση που κάποια γιορτή δεν ρυθμίζεται κατωτέρω, τότε εφαρμόζεται το κανονικό πρόγραμμα του παιδιού).

Γιορτή	μονά χρόνια	ζυγά χρόνια	Κάθε χρόνο	Ωρα εν. /λήξης
Γενέθλια Παιδιού				
Ονομ. Γιορτή Παιδιού				
Γενέθλια Μητέρας				
Γενέθλια Πατέρα				
Ονομ. Γιορτή Μητέρας				
Ονομ. Γιορτή Πατέρα				
Ημέρα της Μητέρας				
Ημέρα του Πατέρα				
25 Μαρτίου				
Καθαρά Δευτέρα				
28 Οκτωβρίου				
Πρωτομαγιά				
Αγίου Πνεύματος				
15 Αυγούστου				
17 Νοεμβρίου				

3. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Γιορτή	μονά χρόνια	ζυγά χρόνια	Κάθε χρόνο
Εβδομάδα Χριστουγέννων			
Εβδομάδα Πρωτοχρονιάς			

Γιορτή	μέρα έναρξης /λήξης	ώρα εναρξης/λήξης
Εβδομάδα Χριστουγέννων		
Εβδομάδα Πρωτοχρονιάς		

4. ΠΑΣΧΑ

Γιορτή	μονά χρόνια	ζυγά χρόνια	Κάθε χρόνο
Μεγάλη Εβδομάδα			
Εβδομάδα Διακαινισίμου			

Γιορτή	μέρα έναρξης /λήξης	ώρα εναρξης/λήξης
Μεγάλη Εβδομάδα		
Εβδομάδα Διακαινισίμου		

5. ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ

Ένας μήνας εναλλάξ κατ' έτος	μονά χρόνια	ζυγά χρόνια	Κάθε χρόνο
Ιούλιος			
Αύγουστος			

15 μέρες εναλλάξ κατ' έτος	
1 – 15 Ιουλίου	
16 – Τέλος	
1 - 15 Αυγούστου	
16-Τέλος	

6. ΛΟΙΠΕΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ

Διακοπές	μέρα έναρξης /λήξης	ώρα εναρξης/λήξης
Εβδομάδα Χριστουγέννων		
Εβδομάδα Πρωτοχρονιάς		

7. ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ

Επειδή τα ειδικά προγράμματα μπορεί να επηρεάσουν το κανονικό Πρόγραμμα του Παιδιού, οι γονείς μπορεί να θέλουν να διευκρινίσουν:

☐ Όταν οι γονείς χρησιμοποιούν κανονικό πρόγραμμα με εναλλασσόμενα σαββατοκύριακα και από την εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων προκύπτει ότι ένας γονιός θα έχει το παιδί για τρία συνεχόμενα σαββατοκύριακα, συμφωνείται ότι αλλάξουν το τρίτο σαββατοκύριακο έτσι ώστε καθένας να έχει δύο συνεχόμενα σαββατοκύριακα πριν ξαναρχίσει η συνήθης εναλλαγή των σαββατοκύριακων.

☐ Εάν ένας γονιός έχει το παιδί το σαββατοκύριακο αμέσως πριν ή μετά από μια εορτή ή μέρα χωρίς σχολείο, θα έχει και το παιδί κατά την μέρα της γιορτής ή της μέρας χωρίς σχολείο.

8. ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ

Με βάση το ως άνω πρόγραμμα κατανομής του χρόνου, η Μητέρα έχει συνολικά ____ διανυκτερεύσεις κατ' έτος και ο Πατέρας έχει συνολικά ____ διανυκτερεύσεις κατ' έτος.

Το σύνολο και των δύο διανυκτερεύσεων πρέπει να είναι ίσο με 365.

VIII. ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

1. ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ

Η Μητέρα ☐ ο Πατέρας ☐ θα φροντίσουν για κάθε μετακίνηση του/ ων παιδιού /ων.

☐ Ο γονιός που παραλαμβάνει το/α παιδί/ ά για την δική του μερίδα χρόνου οφείλει να παρέχει την μετακίνηση του/ ων παιδιού/ ών.

☐ Ο γονιός που τελειώνει την δική του μερίδα χρόνου οφείλει να παρέχει την μετακίνηση του/ ών παιδιού (ών).

☐ Άλλο: ____

2. ΠΑΡΑΔΟΣΗ - ΠΑΡΑΛΑΒΗ

Και οι δύο γονείς θα έχουν το/α παιδί/ά έτοιμα στον καθορισμένο χρόνο με αρκετά ρούχα και έτοιμο/ α όπως συμφωνήθηκε για την παράδοση - παραλαβή. Εάν ο γονιός που πρόκεται να παραλάβει ή να πραδόσει αργήσει περισσότερο από χωρίς να έχει εγκαίρως επικοινωνήσει και να έχει συμφωνηθεί κάτι άλλο, αυτό συνιστά παραβίαση των ρυθμίσεων του παρόντως σχεδίου.

☐ Η παράδοση/Παραλαβή θα γίνεται στο σχολείο/από το σχολείο, αν η ημερομηνία συμπίπτει με σχολική ημέρα.

☐ Η παράδοση - παραλαβή θα γίνεται στα σπίτια της Μητέρας και του Πατέρα.

☐ Η παράδοση παραλαβή θα γίνεται στο

☐ Άλλο:

3. ΕΞΟΔΑ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ

☐ Τα έξοδα μετακίνησης περιλαμβάνονται στη συμφωνηθείσα συμμετοχή κάθε γονέα στις δαπάνες διαβίωσης του παιδιού ή στην επιδικασθείσα διατροφή.

☐ Η Μητέρα θα πληρώνει % και ο Πατέρας % των εξόδων μετακίνησης.

☐ Άλλο:

4. ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΕΚΤΟΣ ΠΟΛΗΣ Ή ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

☐ Κάθε γονιός μπορεί να ταξιδεύει μέσα στην Ελλάδα με το/ α παιδί/ ά κατά τη διάρκεια του δικού του μεριδίου χρόνου. Ο γονιός που ταξιδεύει με το παιδί πρέπει να ειδοποιεί εγγράφως τον άλλο γονιό τουλάχιστον _____ μέρες πριν το ταξίδι εκτός εάν πρόκειται για κατάσταση ανάγκης, και θα πρέπει να χορηγήσει στον άλλο γονιό λεπτομερή διαδρομή, περιλαμβάνοντας τα μέρη και τα τηλέφωνα στα οποία μπορεί να βρουν τον γονέα ή το/ α παιδί/ά τουλάχιστον _____ μέρες πριν το ταξίδι.

☐ Κάθε γονιός μπορεί να ταξιδεύει στο εξωτερικό με το/ α παιδί/ ά κατά τη διάρκεια του δικού του μεριδίου χρόνου. Τουλάχιστον _____ μέρες πριν το ταξίδι, ο γονιός θα πρέπει να χορηγήσει στον άλλο γονιό λεπτομερή διαδρομή, περιλαμβάνοντας τα μέρη και τα τηλέφωνα στα οποία μπορεί να βρουν τον γονέα ή το/ α παιδί/ ά. Κάθε γονιός συμφωνεί να παρέχει όλα τα έγγραφα που είναι απαραίτητα για τον άλλο γονιό για να πάρει το/ α παιδί/ ά έξω από τη χώρα.

☐ Εάν ο γονιός επιθυμεί να ταξιδέψει στο εξωτερικό με το/ α παιδί/ ά θα πρέπει να παρέχει εξασφάλιση ότι θα επιστρέψει με το/ α παιδί/ ά

☐ Άλλο: _____

IX. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Συμφωνείται ότι το παιδί / ά θα φοιτήσει/ ουν

Στο δημοτικό:
☐ σε δημόσιο σχολείο.
☐ σε ιδιωτικό και συγκεκριμένα.
Παιδί στο
Παιδί στο

Στο γυμνάσιο:
☐ σε δημόσιο σχολείο.
☐ σε ιδιωτικό και συγκεκριμένα.
Παιδί στο
Παιδί στο

Για τις ανάγκες καθορισμού της σχολικής περιφέρειας βάσει της οποίας θα εγγραφεί το παιδί / ά σε σχολείο, συμφωνείται ότι θα χρησιμοποιηθεί ο τόπος κατοικίας ☐ της Μητέρας ☐ του Πατέρα.

2. ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΚΑΙ ΕΞΩΣΧΟΛΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

(α) Συμφωνείται ότι το/ α παιδί/ ιά θα μάθει/ ουν τις ακόλουθες ξένες γλώσσες (αν ένα παιδί κάνει πάνω από μια γλώσσα, ξανα σημειώνετε το όνομα του)

Παιδί οργανισμός
Παιδί οργανισμός
Παιδί οργανισμός
Παιδί οργανισμός
Παιδί οργανισμός

(β) Συμφωνείται ότι το/ α παιδί/ ιά θα παρακολουθεί /ούν τις ακόλουθες εξωσχολικές δραστηριότητες

Παιδί οργανισμός
Παιδί οργανισμός
Παιδί οργανισμός
Παιδί οργανισμός
Παιδί οργανισμός

(γ) Άλλο:

Χ. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

1. ΜΕΤΑΞΥ ΓΟΝΕΩΝ

Κάθε επικοινωνία που αφορά το/ α παιδί / ά πρέπει να διεξάγεται μεταξύ των γονέων. Οι γονείς δεν πρέπει να χρησιμοποιούν το/ α παιδί /ά σαν αγγελιοφόρο για να μεταφέρουν πληροφορία, να θέτουν ερωτήσεις, να καθορίζουν αλλαγές προγράμματος.

Οι γονείς πρέπει να επικοινωνούν μεταξύ τους
- ☐ δια ζώσης
- ☐ μέσω τηλεφώνου
- ☐ με γράμματα
- ☐ μέσω e-mail
- ☐ άλλο:

2. ΜΕΤΑΞΥ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΟΥ/ ΩΝ

Και οι δύο γονείς πρέπει να επιτρέπουν την επαφή. Απαγορεύεται να καταγραφεί ή να διακοπεί από τον άλλο γονιό η τηλεφωνική ή ηλεκτρονική επικοινωνία ενός γονιού με το/α παιδί/ ά. Η ηλεκτρονική επικοινωνία περιλαμβάνει το τηλέφωνο, κινητό τηλέφωνο, e-mails, εξοπλισμό και λογισμικό τηλεδιάσκεψης και άλλες ενσύρματες ή ασύρματες τεχνολογίες και επικοινωνιακά μέσα υποκατάστατα της άμεσης προσωπικής επικοινωνίας.

Το/ α παιδί / ά μπορούν να έχουν επικοινωνία με τον άλλο γονέα με τη χρήση ☐ τηλέφωνου ☐ e-mail ή άλλου ηλεκτρονικού τρόπου επικοινωνίας

- ☐ Οποτεδήποτε
- ☐ Κάθε μέρα και από ____ έως ____ ώρας
- ☐ Τις ακόλουθες μέρες _____ και από ____ έως ____ ώρας
- ☐ Άλλο:

3. ΚΟΣΤΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

XI. ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ/ ΩΝ ΑΠΟ ΤΡΙΤΟΥΣ

☐ Κάθε γονιός μπορεί να επιλέγει τους κατάλληλους παρόχους φροντίδας (βοηθητικό προσωπικό) για το/α παιδί/ ά.
☐ Όλοι οι πάροχοι φροντίδας προς το/ α παιδί/ ά πρέπει να τύχουν της αποδοχής και των δύο γονέων.
☐ Κάθε γονιός πρέπει να δίνει την ευκαιρία τον άλλο γονιό να φροντίζει το/α παιδί/ά πριν καταφύγει στις υπηρεσίες άλλου παρόχου φροντίδας για κάθε περίοδο που υπερβαίνει τις ____ ώρες.
☐ Άλλο: _____

XII. ΑΛΛΑΓΕΣ΄Ή ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Προσωρινές αλλαγές στο παρόν σχέδιο πρέπει να γίνεται έγγραφα και με τον ίδιο τύπο με τον οποίο συντάχθηκε το παρόν.

XIV. ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΠΟΥ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Απαγορεύεται κάθε αλλαγή του τόπου κατοικίας του παιδιού χωρίς τη σύμφωνη γνώμη και των δύο γονέων.

XV. ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

Οι γονείς θα πρέπει να φροντίσουν να επιλύσουν συνεργατικά τις διαφορές οι οποίες τυχόν προκύψουν κάτω από το παρόν σύμφωνο. Οι γονείς συμφωνούν να προσφύγουν κατ' αρχάς στην δικαστική μεσολάβηση κατ' άρθρο 214 Β Κ.Πολ.Δικ. του δικαστού του Πρωτοδικείου στο οποίο υπεβλήθη το σύμφωνο για κύρωση (δικονομική σύμβαση), για κάθε διαφορά από την εφαρμογή του παρόντος. Αποδέχονται την υποχρέωσή τους να εξαντλήσουν την εξώδικο επίλυση της διαφοράς πριν προσφύγουν στην δικαιοσύνη.

XVI. ΑΛΛΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

_____

_____ (Τόπος) __/__/__

Η μητέρα Ο πατέρας

Ο/Οι δικηγόρος/οι

ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ

Από Εργασία
Α:
Γ:

Από ακίνητα
Α:
Γ:

Ακίνητα
Προ Γάμου/ Μετά Γάμο από Γονική Παροχή Κληρονομιά
Α:
Γ:

Μετά τον Γάμο
Α:
Γ:

Τραπεζικοί Λογαριασμοί - Υπόλοιπο
Ατομικοί
Α:
Γ:

Κοινοί
Α:
Γ:
Συμφωνήθηκε:

Δανεία
Α:
Γ:
Συμφωνήθηκε:

Κάρτες
Α:
Γ:
Συμφωνήθηκε:

Οφειλές σε Τρίτους
Α:
Γ:
Συμφωνήθηκε:

Εφορία
Α:
Γ:
Συμφωνήθηκε:

Ασφαλιστικά Ταμεία
Α:
Γ:
Συμφωνήθηκε:

Αυτοκίνητα
Α:
Γ:
Συμφωνήθηκε:

Τύχη Οικογενειακής Στέγης

Τύχη Οικιακού Εξοπλισμού

Απαιτήσεις για Διατροφή Συζύγου
Α:
Γ:

Απαιτήσεις για Τυχόν Συμμετοχή στα Αποκτήματα
Α:
Γ:

_____/__/___
ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

Ο/ΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ/ΟΙ

Έντυπο
3

ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΟ ΣΥΝΑΙΝΕΤΙΚΟΥ ΔΙΑΖΥΓΙΟΥ

Στην σήμερα / / εμείς που υπογράφουμε το παρόν συμφωνητικό, από τη μία ο/η του κάτοικος , οδός αρ. και αφετέρου ο/η του κάτοικος , οδός αρ , με κοινή μας συμφωνία αποφασίσαμε να λύσουμε τον μεταξύ μας γάμο που έχουμε τελέσει την / / στο Ι. Ναό και μέσα στον οποίο έχουμε αποκτήσει τέκνο/α που ονομάζεται/ονταί και γεννήθηκε/καν την και είναι σήμερα ετών.

Με δεύτερο συμφωνητικό με σημερινή ημερομηνία αποφασίσαμε την ρύθμιση της επιμέλειας του/των ανηλίκου/ων τέκνου/ων μας και την διατήρηση της κοινής επιμέλειας αυτού. Για ο σκοπό αυτό εκπονήσαμε σχέδιο εκκαθάρησης της κοινής περιουσίας και διατροφών που ενσωματώνονται στο παρόν.

1. Διακοπή της συμβίωσης

Συμφωνούμε ότι διακόπτουμε την συμβίωσή μας. Για τον σκοπό αυτό αποφασίζουμε ότι σήμερα αποχωρεί ο από την έως τώρα κοινή μας οικία επί της οδού . Δηλαδή από σήμερα παύει ν' αποτελεί την κοινή συζυγική κατοικία και θα είναι πλέον η κατοικία της και του/των τέκνου/ων μας.

2.Κατανομή των κινητών

Συμφωνούμε ότι ήδη λάβαμε και οι δύο όλα τα προσωπικά μας είδη ενδύσεως κλπ., καθώς και τα οικιακά αντικείμενα, δώρα κλπ., που ανήκουν στον καθένα από εμάς. Ομοίως κατανείμαμε μεταξύ μας την οικοσκευή, επίπλωση και τον πάσης φύσης εξοπλισμό της οικίας μας.

Δηλώνουμε δε ότι δεν υπάρχουν άλλα κινητά πράγματα πάνω στα οποία να διεκδικούμε οποιοδήποτε δικαίωμα.

3. Περιουσιακά θέματα

Συμφωνούμε ότι έχουμε εκκαθαρίσει όλους τους λογαριασμούς και ότι δεν υφίσταται άλλη περιουσιακή εκκρεμότητα. Αναγνωρίζουμε ότι έχει ήδη ικανοποιηθεί η οικονομική συνεισφορά του καθένα από εμάς στην τυχόν αύξηση της περιουσίας του άλλου και για τον λόγο αυτό και παραιτούμαστε με το παρόν από κάθε αξίωση ο ένας κατά του άλλου από την αιτία αυτή. Περαιτέρω συμφωνείται η τύχη της έως τώρα κοινής συζυγικής κατοικίας, η οποία θα διατεθεί ως κατοικία του κοινού μας τέκνου έως την ενηλικίωσή του.

4. Αίτηση συναινετικού διαζυγίου

Συμφωνούμε ότι θα υποβάλουμε στο αρμόδιο Δικαστήριο αίτηση για την έκδοση συναινετικού διαζυγίου και το παρόν συμφωνητικό καθώς και αυτό της κοινής επιμέλειας των τέκνων μας θα συνυποβληθεί για να κυρωθεί από το Δικαστήριο.

Διορίζουμε τον δικηγόρο Αθηνών _____ να παρασταθεί από κοινού και για τους δύο μας κατά την συζήτηση της αίτησής μας και του δίνουμε την εντολή να παραιτηθεί από τα ένδικα μέσα της απόφασης που θα εκδοθεί. Προς τον σκοπό αυτό εγκαίρως θα τον εφοδιάσουμε με συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο έγγραφο (αντίστοιχα αν είναι δυο οι δικηγόροι).

Αφού συμφωνήσαμε τα ανωτέρω, συντάξαμε το παρόν σε δύο (2) πρωτότυπα, τα οποία υπογράψαμε και καθένας από εμάς έλαβε από ένα όμοιο.

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

Ο/ΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ/ΟΙ

ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΟ ΚΟΙΝΗΣ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ ΤΕΚΝΩΝ

Στην_____ σήμερα __/__/__ εμείς που υπογράφουμε το παρόν συμφωνητικό, από τη μία ο _____ του _____ κάτοικος _____, οδός _____ αρ. _____ και αφετέρου _____ του _____ κάτοικος ομοίως, με κοινή μας συμφωνία αναλαμβάνουμε τις ακόλουθες ηθικές και νομικές υποχρεώσεις.
Ήδη, με το άλλο συμφωνητικό με σημερινή ημερομηνία αποφασίσαμε να λύσουμε τον μεταξύ μας γάμο που έχουμε τελέσει την _____ στο Ι. Ναό _____ και έχουμε αποτυπώσει σ' αυτό τη ρύθμιση των μεταξύ μας σχέσεων.
Μέσα στον γάμο μας έχουμε αποκτήσει _____ τέκνο/ α που ονομάζεται/ ονται _____ και γεννήθηκε/ αν την _____ και είναι σήμερα _____ ετών.

Συμφωνούμε ότι θα λάβουμε μέριμνα ώστε η διακοπή της συζυγικής σχέσης και της έγγαμης συμβίωσης να μην έχει καμία επίπτωση στην κοινή μας ιδιότητά του γονέα του/ ων ανηλίκου/ ων τέκνου/ ων μας.
Δεδομένου τούτου και σεβόμενοι απολύτως και οι δύο ότι το/ α τέκνο/ α μας έχει/ ουν ανάγκη την εξίσου και από κοινού ανατροφή του/ ςκαι από τους δύο γονείς του/ ς , συμφωνούμε ότι το συμφέρον του/ ων τέκνου/ ων μας ειναι να ανατραφεί/ ούν εξίσου και από τους δυο μας.
Επομένως, η γονική μέριμνα συμπεριλαμβανομένης της επιμέλειας συμφωνούμε ότι παραμείνει κοινή και μετά τη λύση του γάμου μας, έως και την ενηλικίωση του/ ων τέκνου/ ων μας.
Προς το σκοπό αυτό έχουμε συμφωνήσει στο σχέδιο κοινής ανατροφής τέκνου/ ων που προσαρτάται στο παρόν .

Ειδικότερα:

1. Γονική μέριμνα και επιμέλεια

Συμφωνούμε ότι η γονική μέριμνα στην οποία περιλαμβάνεται η επιμέλεια του/ ων ανηλίκου/ ων τέκνου/ ων μας, θα εξακολουθεί να ασκείται από κοινού και από τους δύο εδώ συμβαλλομένους γονείς.
Ενδεικτικά αναφέρεται στο σημείο τούτο, ότι μέσα στα πλαίσια της κοινής άσκησης της γονικής μέριμνας και επιμέλειας, και οι δύο γονείς θα συναποφασίζουμε και θα φροντίζουμε από κοινού για την διοίκηση και διαχείριση της περιουσίας και την εκπροσώπηση του/ ων τέκνου/ ων μας σε κάθε υπόθεση ή δικαιοπραξία ή δίκη που αφορούν το πρόσωπο ή την περιουσία του/ ς.
Ομοίως από κοινού θα ασκούμε την επιμέλεια προσώπου του / ων τέκνου/ ων μας και θα αποφασίζουμε από κοινού για την ανατροφή, την επίβλεψη, την μόρφωση και την εκπαίδευσή του/ ς , τα θέματα υγείας και περίθαλψης και την φροντίδα του προσώπου του/ ς.

2. Κατοικία του/ ων τέκνου/ ς

Συμφωνούμε από κοινού τον τόπο κατοικίας του/ ων τέκνου/ ων μας και ορίζουμε τον Δήμο _____ στα όρια του οποίου το/ α τέκνο/ α μας θα κατοικεί/ ουν μέχρι την ενηλικίωσή του/ ς.
Τυχόν μεταβολή του τόπου κατοικίας του/ ων τέκνου/ ων θα αποφασισθεί από κοινού με νέα έγγραφη συμφωνία έχοντας ως αποκλειστικό γνώμονα το συμφέρον του/ ων τέκνου/ ων μας.
Μέσα στον τόπο κατοικίας του/ ς το/ α τέκνο/ α μας θα μπορεί/ ουν να διαμένει/ ουν εξίσου και στην οικία της μητέρας του/ ς όσο και στην οικία του πατέρα του/ ς.

3. Διαμονή καθημερινή φροντίδα και επικοινωνία.

Ο γονέας για όσο διάστημα το/ α τέκνο/ α κατοικεί/ ουν στο σπίτι του αναλαμβάνει μόνο την καθημερινή φροντίδα αυτού ενώ η επιμέλεια θα συνεχίζει ν' ασκείται από κοινού.
Κατά το διάστημα αυτό η επικοινωνία με τον άλλο γονέα είναι ελεύθερη, ο δε γονέας που έχει το/ α τέκνο/ α στην φροντίδα του δεν θα παρεμποδίζει τον άλλο γονέα να επικοινωνεί τηλεφωνικά με αυτό τουλάχιστον μία φορά την ημέρα.

4. Πρόγραμμα διαμονής του τέκνου με κάθε γονέα
[αντιγράφονται οι ρυθμίσεις του σχεδίου ανατροφής τέκνων, έντυπο 1 του παρόντος οδηγού.]

5. Δαπάνες διαβίωσης του/ ων τέκνου/ ων

Συμφωνούμε ότι από κοινού και οι δύο γονείς θα καταβάλλουμε από κοινού και εξίσου τις απαιτούμενες δαπάνες διατροφής του/ ων τέκνου/ων μας. Το ποσό της συμμετοχής ενός εκάστου από εμάς θα υπολογίζεται και θα εκκαθαρίζεται στο τέλος κάθε μήνα με βάση τις αποδείξεις για κάθε σχετική δαπάνη και κάθε γονιός θα κρατάει στα χέρια του αποδείξεις ισόποσες με το ποσό της συμμετοχής του.
Συμφωνούμε ότι οι δαπάνες αυτές θα αφορούν ποσά αποκλειστικά προς κάλυψη των δαπανών του/ ων τέκνου/ ων δηλαδή α) των διδάκτρων φροντιστηρίων στα οποία το/ α τέκνο/ α φοιτά/ ουν β) στις προσωπικές ανάγκες του/ ων τέκνου/ ων σε ένδυση, διατροφή, ψυχαγωγία, υγεία.
Εξίσου θα επιμερίζονται οι αποδείξεις που εκπίπτουν από το φορολογητέο εισόδημα καθώς και οι φορολογικές απαλλαγές για τους γονείς ανηλίκου τέκνου όπως και κάθε μορφής επίδομα ή ωφέλημα.

6. Μεσολάβηση

Συμφωνούμε ότι για κάθε διαφορά ή διένεξη που τυχόν αναφανεί σχετικά με την ανατροφή του/ ων τέκνου/ ων μας συμφωνούμε να προσφύγουμε στην μεσολάβηση του μεσολαβητή δικαστή του Πρωτοδικείου Αθηνών (δικονομική σύμβαση).

7. Επίλυση διαφορών

Δηλώνουμε ότι αν ανακύψουν διαφορές είτε αναφορικά με την ερμηνεία, εφαρμογή και εκτέλεση του παρόντος, είτε από οποιαδήποτε άλλη αιτία, θα εξαντληθεί από αμφότερα τα μέρη και αμοιβαία κάθε προσπάθεια να διευθετηθεί το θέμα αυτό με πνεύμα φιλικό και συμβιβαστικά προς το συμφέρον του/ ων τέκνου/ ων μας.
Επισυνάπτεται το σχέδιο κοινής ανατροφής τέκνου /ων που έχει ως εξής:
[περιλαμβάνεται το έντυπο1 του παρόντος οδηγού]

Αφού συμφωνήσαμε τα ανωτέρω, συντάξαμε το παρόν σε τρία (3) πρωτότυπα, τα οποία υπογράψαμε και καθένας από εμάς και ο/οι πληρεξούσιος/ οι δικηγόρος/ οι μας και καθένας έλαβε από ένα όμοιο, το δε τρίτο θα κατατεθεί στο Δικαστήριο κατά την συζήτηση του συναινετικού διαζυγίου.

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

Ο/ΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ/ΟΙ

Μιλάμε

Αν ζούσαμε στο χωριό τα παλιά τα χρόνια και είχαμε τσακωθεί με τον γείτονα «θα του κόβαμε την καλημέρα». Αν το χειμώνα δεν είχε σιτάρι δεν θα του δίναμε από το δικό μας. Αν το σπίτι του έπιανε φωτιά δεν θα τρέχαμε να τη σβήσουμε. Το να μην του μιλάμε ήταν τιμωρία γι' αυτόν.

Όμως ζούμε στην πόλη. Και το να «κόψουμε την καλημέρα» σε όποιον μας έφερε στο σημείο να τσακωθούμε μαζί του είναι το καλύτερο δώρο γι' αυτόν. Του δίνουμε την ησυχία του και τον απαλλάσσουμε από την παρουσία μας. Και τιμωρούμε τον εαυτό μας γιατί όταν θέλουμε να λύσουμε τα δικά μας πρακτικά ζητήματα, απλά δεν μπορούμε.

Έτσι για το καλό των παιδιών μας, πρέπει να βρούμε έναν τρόπο να μιλάμε. Αν θέλουμε να αποφύγουμε την προσωπική επαφή, μπορούμε να βρούμε τρόπους επικοινωνίας αρκετά πιο ανώδυνους που θα μας βοηθούν όμως να αντιμετωπίσουμε τα διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε ως γονείς.

Έμμεσοι τρόποι επικοινωνίας που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν (πέρα από το τηλέφωνο/skype) είναι φυσικά το email ή μέσω μηνυμάτων στα social media ή στο κινητό. Με αυτό τον τρόπο μπορεί να υπάρξει μια ελάχιστη συνεννόηση και επικοινωνία χωρίς προσωπική επαφή και επομένως χωρίς ένταση, οποία θα είναι όμως αρκετά παραγωγική για την ανατροφή του παιδιού.

Για ένα εξελισσόμενο πρόγραμμα επικοινωνίας

Το παιδί αντιλαμβάνεται υποκειμενικά τον χρόνο:

Η ικανότητά του να βλέπει το μέλλον ποικίλει ανάλογα με την ηλικία του.

- **1 έτους παιδί αντιλαμβάνεται 1 μέρα όπως ο 30 ετών γονέας του αντιλαμβάνεται 1 μήνα.**
- **1 έτους παιδί αντιλαμβάνεται 12 μέρες (το διάστημα μεταξύ δύο Σαββατοκύριακων επικοινωνίας) όπως ο 30 ετών γονέας του αντιλαμβάνεται 1 έτος.**
- **4 ετών παιδί αντιλαμβάνεται 12 μέρες (το διάστημα μεταξύ δύο Σαββατοκύριακων επικοινωνίας) όπως ο 30 ετών γονέας του αντιλαμβάνεται 4 μήνες.**

Επειδή η ικανότητα του ανηλίκου ν' αντιληφθεί τον χρόνο προσδιορίζεται σε σχέση με την ηλικία του, τα προγράμματα ανατροφής μεταβάλλονται ανάλογα με την ηλικία των παιδιών. Γι' αυτό σας προτείνουμε να συμφωνήσετε εκ των προτέρων μία αλληλουχία προγραμμάτων (εξελισσόμενο πρόγραμμα) που κατά τη γνώμη σας θα είναι η πλέον κατάλληλη για κάθε ηλικία των παιδιών.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΗΝ ΗΛΙΚΙΑ

Ηλικία	Μέγιστος χρόνος αποχωρισμού	Πρόγραμμα διαμονής
0 με 6 μήνες	3 φορές την εβδομάδα	3 σταθερές ώρες κάθε μέρα
6 με 11 μήνες	3 φορές την εβδομάδα	4 σταθερές ώρες κάθε μέρα
1 με 3 χρόνια	3 φορές την εβδομάδα και 24 ώρες κάθε Σαββατοκύριακο	μέρα παρά μέρα και τα σαββατοκύριακα
3 χρόνια	Μέγιστο 3 μέρες αποχωρισμού από κάθε γονέα	μέρα παρά μέρα
4 χρόνια	Μέγιστο 4 μέρες αποχωρισμού από κάθε γονέα	κάθε δεύτερο ΣΚ κάθε εβδομάδα δύο ή μία μέρα
5 και 6 χρόνια	Μέγιστο 5 μέρες αποχωρισμού από κάθε γονέα	κάθε δεύτερο ΣΚ κάθε εβδομάδα δύο ή μία μέρα
7 χρόνια	Μέγιστο 6 μέρες αποχωρισμού από κάθε γονέα	εβδομάδα παρά βδομάδα
8 και 9 χρόνια	Μέγιστο 7 μέρες αποχωρισμού από κάθε γονέα και 10 μέρες σε διακοπές	εβδομάδα παρά βδομάδα
10 έως 13 χρόνια	Μέγιστο 7 μέρες αποχωρισμού από κάθε γονέα και 14 μέρες σε διακοπές	εβδομάδα παρά βδομάδα
14 χρόνια και άνω	Μέγιστο 14 μέρες αποχωρισμού από κάθε γονέα, εάν θέλει το παιδί	κάθε δύο εβδομάδες

Συμβουλές για την σύνταξη ενός επιτυχημένου σχεδίου ανατροφής παιδιών

• Αν υπάρχουν περισσότερα παιδιά, ακολουθούμε κατά προτίμηση το πρόγραμμα του μικρότερου.
• Η διατύπωση πρέπει να είναι ακριβής και να μην χρειάζεται περαιτέρω συζητήσεις.
• Οι συμφωνίες ισχύουν έως ότου υπάρξει νεότερη συμφωνία μεταξύ και των δύο γονέων και των παιδιών.
• Εκτός εάν συμφωνηθεί διαφορετικά, η παράδοση – παραλαβή θα γίνεται στο σχολείο (ή παιδικό / βρεφονηπιακό σταθμό).
• Επιτρέπεται σε κάθε γονέα να εξουσιοδοτήσει άλλο πρόσωπο να παραλάβει το παιδί εάν ενημερώσει το παιδί εγκαίρως.
• Πλην αντιθέτου συμφωνίας, το παιδί θα παραμένει στην τελευταία κοινή κατοικία των γονέων του.
• Αν δεν επιτευχθεί συμφωνία τότε πρέπει ν' ακολουθείται ως σημείο εκκίνησης η μέρα παρά μέρα εναλλαγή στην φροντίδα του παιδιού.

Για να πρόκειται για κοινή ανατροφή παιδιού, το πρόγραμμα ανατροφής πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον (α) 35 % του χρόνου του παιδιού (β) τουλάχιστον 35 % των διανυκτερεύσεων με κάθε γονέα του.

Στα ακόλουθα γραφήματα θα δούμε αρχικά πως απεικονίζεται αυτό το οποίο σήμερα εφαρμόζεται από τα δικαστήρια και πως αυτό μπορεί εύκολα να βελτιωθεί. Στη συνέχεια πως μπορεί να ρυθμιστεί το πρόγραμμα κοινής ανατροφής ανάλογα με την ηλικία του παιδιού. Τέλος θα δούμε την λύση τύπου «φωλίτσα» στην οποία μπορεί να εφαρμοστοεί οποιοδήποτε από τα προγράμματα κοινής ανατροφής.

Ο Χρυσός κανόνας της επικοινωνίας.

Κάθε παιδί δεν μένει μακριά από κάθε γονέα του, περισσότερες μέρες από όσα είναι τα χρόνια της ηλικίας του!

Γραφήματα

Ι) Η κακή σημερινή δικαστηριακή πρακτική
(ανατροφή παιδιού από ένα γονέα)

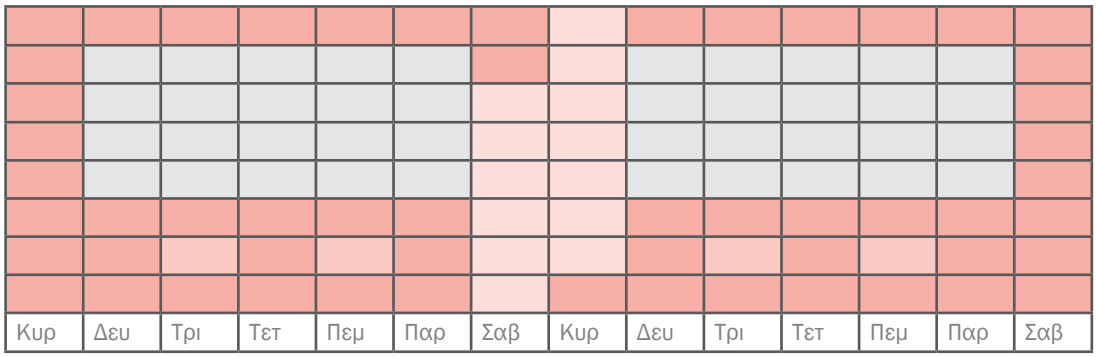

Είναι το πρόγραμμα που συνήθως δίνει «τυφλά» το δικαστικό σύστημα μέχρι τώρα. Αν και πλέον υπάρχουν διαφοροποιήσεις, παραμένει η κυρίαρχη πρακτική. Είναι όμως το πλέον αντιπαιδαγωγικό πρόγραμμα, βασισμένο σε παλαιότερες λογικές.

Σχόλια:

• Η αναλογία χρόνου είναι 17 προς 55, αλλά έχουμε δύο μόνο διανυκτερεύσεις το μήνα δηλαδή 1/13!

• Το παιδί ταλαιπωρείται με μετακινήσεις από το σχολείο στο σπίτι του γονέα της συνήθους διαμονής και προς τον γονέα της επικοινωνίας ,

• Ο «επισκέπτης» γονέας βλέπει λόγω χρόνου ν' ακυρώνεται ο ρόλος του (δεν συμμετέχει στην ανατροφή, στο σχολείο, στις εξωσχολικές δραστηριότητες, στο διάβασμα...),

• Ο «επισκέπτης» γονέας δεν μπορεί να υποστηρίξει τον άλλο γονέα στις γονικές ευθύνες αναλαμβάνοντας μέρος τους,

• Ο χρόνος επικοινωνίας συγκρούεται με τον χρόνο για το εκπαιδευτικό και ψυχαγωγικό πρόγραμμα του παιδιού,

• Οι δύο διανυκτερεύσεις τον μήνα δεν επιτρέπουν ν' αναπτυχθεί ψυχικός σύνδεσμος του «επισκέπτη» γονέα και του παιδιού (όρα νέες επιστημονικές ανακαλύψεις).

Μια πρόταση για την βελτίωση της δικαστηριακής πρακτικής:
Κάθε δεύτερο Παρασκευοσαββατοκύριακο.

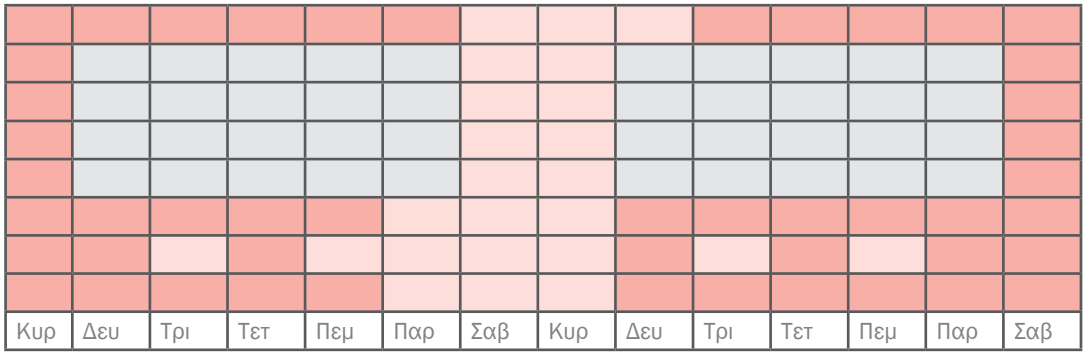

Σχόλια: Η αναλογία χρόνου είναι 48/24 και η αναλογία διανυκτερεύσεων 11/3
Πλεονεκτήματα: Το παιδί υφίσταται λιγότερες μετακινήσεις, το ίδιο και οι γονείς.

ΙΙ) Παραδείγματα προγραμμάτων κοινής ανατροφής

(Επιλέγεται το κατάλληλο μετά από συνεννόηση και ανάλογα με την ηλικία του παιδιού)

α) Εβδομάδα παρά εβδομάδα

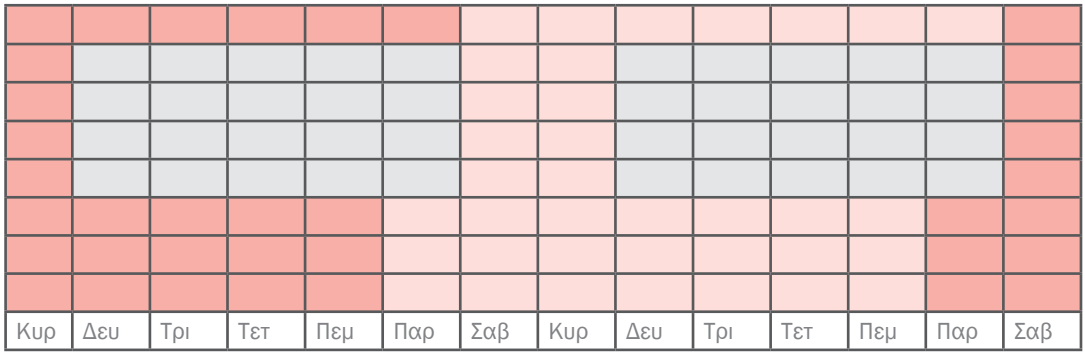

Σχόλια: Η αναλογία χρόνου και η αναλογία διανυκτερεύσεων είναι 50 – 50.

Τις μονές εβδομάδες ο ένας γονιός, τις ζυγές ο άλλος, αρχίζοντας από την τελευταία σχολική μέρα κάθε εβδομάδας.

Εξετάζεται για παιδιά 8, 9, 10, ετών.

Δυνατή και η παραλλαγή δύο εβδομάδες παρά δύο εβδομάδες για μεγαλύτερα παιδιά.

β) Μέρα παρά μέρα

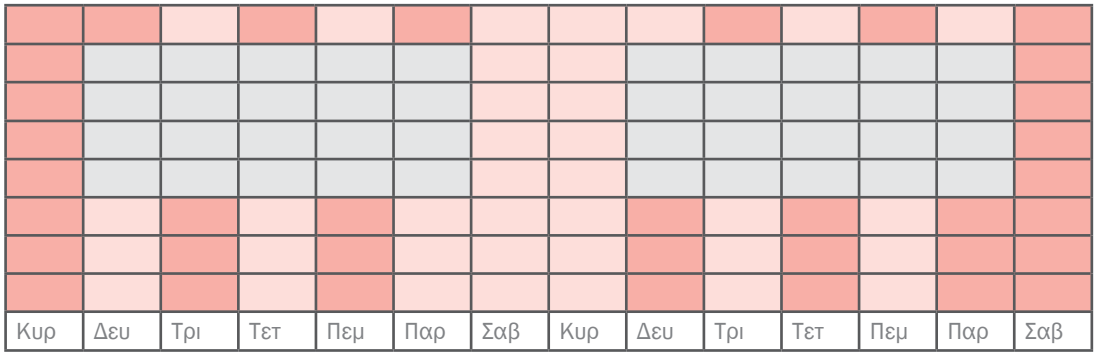

Σχόλια: Η αναλογία χρόνου και διανυκτερεύσεων είναι 50 - 50.
Εξετάζεται για παιδιά 2, 3 ετών.

γ) Μέρα παρά Μέρα και τα Σαββατοκύριακα

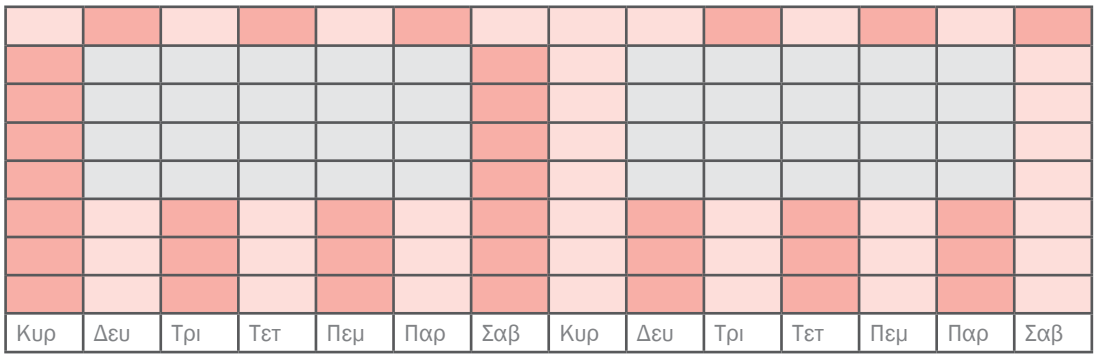

Σχόλια: Η αναλογία χρόνου και η αναλογία διανυκτερεύσεων είναι 50 – 50.
Εξετάζεται για παιδιά 3 ετών.

δ) Κάθε δεύτερο Σαββατοκύριακο, κάθε εβδομάδα δύο μέρες

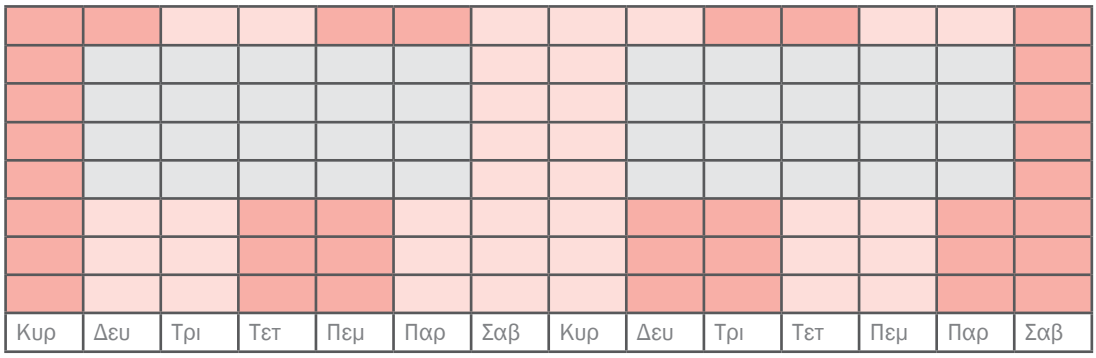

Σχόλια: Η αναλογία χρόνου και η αναλογία διανυκτερεύσεων είναι 50 – 50.
Εξετάζεται για παιδιά 4,5 και 6 ετών.

ε) Κάθε δεύτερο Σαββατοκύριακο, κάθε εβδομάδα μία μέρα.

Κυρ	Δευ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ	Δευ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ

Σχόλια: Η αναλογία χρόνου είναι 43/28 και η αναλογία διανυκτερεύσεων 5/ 9. Εξετάζεται για παιδιά 4,5 και 6 ετών.

στ) Σταθερές ώρες κάθε μέρα

Κυρ	Δευ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ	Δευ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ

Σχόλια: Κατάλληλη λύση για βρέφη που χρειάζονται να γνωρίσουν τον κόσμο και να συνδεθούν με τον πατέρα τους που συνήθως θα είναι ο γονιός σε επικοινωνία.

Προβλέπουμε σταθερά και τις ίδιες ώρες τις ίδιες συνήθεις, τις ίδιες δραστηριότητες , δίκην τελετουργικού.

III) ΛΥΣΗ ΤΥΠΟΥ «ΦΩΛΙΤΣΑ»

Κυρ	Δευ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ	Δευ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ

Σχόλια: δεν μετακινούνται τα παιδιά, εναλλάσσονται οι γονείς!

Θεωρείται ίσως η καλύτερη λύση και συνεχώς κερδίζει έδαφος ιδίως σε χώρες όπου δύσκολα οι γονείς μπορούν να δημιουργήσουν μια νέα εγκατάσταση για τα παιδιά.

Εκτός από το πιο πάνω γράφημα, είναι εφικτά και όλα τα προηγούμενα γραφήματα, αλλά σε λύση τύπου φωλίτσας (nest housing).

Τα πλεονεκτήματα της «φωλίτσας» είναι συντριπτικά:

- Λιγότερη πίεση στα παιδιά,
- λιγότερες μετακινήσεις των παιδιών,
- λιγότερα έξοδα για τα παιδιά,
- λιγότερα έξοδα για τους γονείς.

Δηλαδή οι γονείς μπορούν να διατηρήσουν την έως τότε κοινή κατοικία για τα παιδιά και να βρουν μια οικονομικότερη λύση για τους ίδιους όπως το να μένουν στους γονείς τους, στον νέο σύντροφο, σε ένα μικρό δωμάτιο...

Επίλογος - “Breaking the Wall “

Οι συζητήσεις μεταξύ των γονέων στις οποίες εδώ αναφερόμαστε περιστρέφονται γύρω από την ανατροφή των παιδιών και όχι γύρω από την επιμέλεια.
Παγιδευμένοι στην διεκδίκηση της επιμέλειας, οι γονείς των προηγούμενων δεκαετιών δεν καταπιανόντουσαν με την καθημερινή ζωή και τις ανάγκες του παιδιού.

Ο Bill Gage έσπασε δημόσια το τοίχο της DOS για να εισάγει τα Windows. Εμείς σπάμε τον τοίχο της επιμέλειας που χωρίζει και εισάγουμε την συζήτηση που ενώνει.

Συζητάμε και συζητάμε για σχολεία, δραστηριότητες, ξένες γλώσσες και όλα όσα ενώνουν τους γονείς γύρω από το παιδί.
Γράφουμε ότι νομίζουμε. Η επιμέλεια στην μητέρα, στον πατέρα, κοινή ... αρκεί να συνεννοηθούμε για την ανατροφή του παιδιού και για όλα τα θέματα του παρόντος οδηγού.

Σήμερα όροι όπως μέριμνα, επιμέλεια, φροντίδα ... δίνουν την θέση τους στον νέο όρο που ήδη χρησιμοποιείται : «γονικές ευθύνες», parental responsibilites.
Δεν μιλάμε για επιμέλεια, μιλάμε για κοινή ανατροφή του παιδιού shared parneting, για κοινή φροντίδα. Share the care !

Εάν πάλι κάποιος γονιός δεν θέλει την συνεννόηση ή υπαναχωρεί από συμφωνίες, τότε αυτός, απλά, δεν είναι κατάλληλος για την άσκηση της επιμέλειας αφού δεν μπορεί να εξασφαλίσει το ότι το παιδί θα μεγαλώσει και με τους δύο γονείς του.
Πρόσφατες επιστημονικές έρευνες βασισμένες σε αποδείξεις μας έδωσαν νέα γνώση που ανατρέπει πολλά απ’ όσα πιστεύαμε. Ενδεικτικά :

- Για να δημιουργηθεί ο δεσμός πατέρα - παιδιού πρέπει ν’ αφήσουμε την βιοχημεία να τεθεί σε εφαρμογή, μια και το παιδί πρέπει να μυρίσει, να νοιώσει και ν’ ακούσει τον πατέρα του και αντίστροφα.
- Οι σχέσεις γονέα - παιδιού δεν δημιουργούνται ούτε διατηρούνται με λίγες ώρες την εβδομάδα στους παιδότοπους. Χρειάζεται διανυκτέρευση, χρειάζεται χρόνος.
- Αντίθετα απ’ ότι νομίζαμε, τα μικρά παιδιά θέλουν συχνότερη περίοδο επαφής απ’ ότι τα μεγαλύτερα, π.χ. λίγες ώρες κάθε μέρα.
- Ο κάθε γονιός συχνά πιστεύει ότι δεν χρειάζεται τον άλλον για την ανατροφή του παιδιού του. Οι γονείς, ο άντρας και η γυναίκα, συμπληρώνουν ο ένας τον άλλο στο γονικό ρόλο. Η αλήθεια είναι ότι και οι δύο μαζί προσφέρουν αυτό που το παιδί χρειάζεται. Αυτό μπορεί να γίνει είτε σε ένα κοινό σπίτι είτε σε δύο, αν οι γονείς αποφάσισαν να μην ζουν πια μαζί σαν σύζυγοι.

Η κοινωνία μας με μια εξελικτική διαδικασία που τα τελευταία χρόνια έχει πάρει την ορμή του χειμάρρου επέβαλε μια διπλή αλλαγή στο δίκαιο :

- Στο συζυγικό ζεύγος επιτρέπεται πλέον ο χωρισμός
- Στο γονικό ζεύγος αναγνωρίζεται η αρχή του αδιάσπαστου.

Οπότε στο ερώτημα, *ποιά είναι η οικογένεια των παιδιών μετά τον χωρισμό*;
Η απάντηση είναι:

Φυσικά αυτή που ήταν και πριν. Ο μπαμπάς, η μαμά και τα παιδιά !

Βιβλιογραφία

Hildegund Sünderhauf, Wechselmodell: Psychologie – Recht – Praxis, Springer VS, 2013.

Kruk, E. *The Equal Parent Presumption:* Social Justice in the Legal Determination of Parenting After Divorce, 2013, Montreal/Kingston: McGill-Queen's University Press.

Jan Piet H . De Man. *Age and time perception of the child as a determinant for parenting arrangements and court orders*. International Platform on Shared Parenting, Kick – off Workshop, 11/8/2013.

Kelly, J. & Lamb, M.E. (2000), *Using child development research to make appropriate custody and access decisions. Family & Conciliation Courts Review*, 38, (3), 297-311.

Berger, Maurice & Gravillon, Isabelle : *"Mes parents se séparent"*, Ed. Albin Michel, 2003.

Kelly, J. B. (2005). *Developing beneficial parenting plan models for children following separation and divorce.* Journal of American Academy of Matrimonial Lawyers, 19, 101-118.

Kelly, J. B. (2007). *Children's living arrangements following separation and divorce: Insights from empirical and clinical research.* Family Process, 46(1), 35 – 52.

Michael E. Lamb and Joan B. Kelly Q Improving the Quality of Parent – *Child Contact in Separating FGamilie3s with Infants and Young Children Q Empirical Research Foundations.* In R. M. Galazter – Levy, J. Kraus & J. Galatzer Levy. (2009). *The scientific basis of child custody decisions.* (Second edition). Hoboken, NJ: Wiley. (pp. 197-214): S.10-11.

Kelly J. B. (2003) *Some Options for Child Custody Parenting Plans* (for Children of School Age), http://www.coloradodivorcemediation.com/family/Child-Custody-Parenting-Plans-Options.pdf.

Linda Nielsen (May 2013): *Custody and Overnights for Young Children:* Large Issues, Small Data. WJFL , Vol. 33, p. 8-11.

Vittorio Vezzetti. *European Children and the divorce of their parents.* Colibri Italia, Strasbourg Nov. 2013.

Οδήγος για διαζύγιο χωρίς σύγκρουση

Οδήγος για διαζύγιο χωρίς σύγκρουση

Το έντυπο αυτό είναι ένας χρήσιμος οδηγός που θα σας επιτρέψει να προχωρήσετε στο διαζύγιο προστατεύοντας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα παιδιά και τον εαυτό σας από περιττές εντάσεις και εμπλοκές.

Σχετικά με τον Συγγραφέα

Ο **Ιωάννης Παπαρρηγόπουλος** είναι δικηγόρος Αθηνών από το 1988 και μέλος της Ι.Π. Παπαρρηγόπουλος, Π.Παπαρρηγοπούλου και συνεργάτες εταιρεία δικηγόρων.

Πτυχιούχος της νομικής σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών και Πανεπιστημίου Paris 2 Pantheon Sorbonne.Έχει μεταπτυχιακές σπουδές στο διεθνές δίκαιο και στα δικαιώματα του ανθρώπου. Είναι ιδρυτικό μέλος και μέλος του Δ.Σ. του διεθνούς οργανισμού με την επωνυμία International Counsel of Shared Parenting (ICSP – www.twohomes.org.) και του Σωματείου για την Γονεϊκή Ιστότητα και το Παιδί Αττικής – www.synepimelia.gr.

Μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί του για τα θέματα που αναπτύσσσονται στο έντυπο στο:
ioannis@paparigopoulos.gr

Έκδοση Α'
Αθήνα 2014
ISBN: 978-960-93-6346-4

Με την αιγίδα του συλλόγου:

Συνεπιμέλεια
και οι δύο γονείς για το παιδί